

NYÍLT TÁRGYALÁS

EGY SÜLYOS BÜNYÜGY tartja lázban Szentes városát. A nyomozásról és az ügyészi vizsgálatról kiszivárgott híreket izgatottan tárgyalják az emberek. Mégsem érdemelnének többet a történetek egy bírósági hírnél, ha nem vált volna ez a bűnügy — politikai ügyvé. Mert a 34 000 lakosú város és környéke most azt lesi feszült figyelemmel: mit tesz ebben az ügyben a párt? Az a hír kapott lábra, hogy menteni próbálják a bűnöst.

A szentesi járásbíróaságon „Bozó-ügy” néven szerepel az eset. Bozó Sándor az egyik legismertebb ember Csongrád megyében. Mindenki tudja róla, hogy a fel-szabadulás óta volt már magasrangú, fontos beosztásban dolgozó katonatiszt, a Földművelésügyi Minisztériumban felelős vezető, Szentesen városi párttitkár, a megyei pártbizottságon osztályvezető, s jelenleg is egy nagyvállalat: a megyei magtermeltető igazgatója. Tudják róla azt is, hogy személyesen ismeri a megye majdnem mindegyik mai vezetőjét. Ezek után érthető, hogy Bozó Sándort a környék egyik befolyásos politikai személyiségének tartják az emberek.

És nemrég Bozó Sándor 19 éves fiát, ifjabb Bozó Sándort letartóztatta a rendőrség.

Egy fiatalokú garázda banda évek óta rémületben tartotta Szenteset. Tagjai verekedéseket kezdtek, belekötöttek békés járókelőkbe, fényes nappal, a főútcán ablakokat törtek be, megtámadtak nőket, férfiakat, rendőröket. Egy ízben minden indok nélkül, pusztán szórákózból megfofoztak egy öregasszonyt, majd egy este, „megyei nyomozók”-nak adva ki magukat, razzitát tartottak a ligetben. Egy idősebb férfi nem akarta felszólításukra igazolni magát, erre elgáncsolták, s amikor az a földre került, összerúg-dosták. A banda vezéralakja ifjabb Bozó Sándor volt.

AMIKOR ELŐSZÖR VITTEK RE garázdaságért a rendőrségre, Garai elvtárs, a város rendőrkapitánya is részt vett a kihallgatáson. A rendőrtiszt a Horthy-fasizmus éveiben együtt dolgozott kubikosként a fiú apjával. Egy volt a sorsuk, együtt nyomorogtak, kinlód-tak, s együtt harcoltak, küszködtek az emberibb életért.

— Mit tegyek a fiaddal, Sándor?! — kérdezte a kihallgatás után az apától. — Ha bírósági ügyet csinálnak a garázdaságából, nyoma maradj, s nehezen mossa majd le magáról. De nem hunyhatsz szemet, rendőrtiszt vagyok, aki felelős a város rendjéért, békéjéért. Mondd, mit tegyek?

— Igazad van, megértelek — válaszolta az apa. — Ha legközelebb elkövet megint valami gázságot a fiú, verjétek meg az én felelősségemre. Helyettem is...

A pofonok azonban nem sokat használtak. A fiú részesegkedett, s ha fejébe szállt az ital, nem ismert se istent, se embert, megütötte még a saját apját is. A rendőrkapitány és Bozó Sándor között egyre dühösebbek lettek a viták, mind többször hozta be az őráját a gyereket.

A rendőrség az egyre durvább ügyek láttán elhatározta, hogy a fiút átadja a bíróságnak. Bozó Sándor azonban ekkor fűhöz, fához szaladt. Kért, rimázkodott, fenyegetőzött. A város pártbizottsága is megtárgyalta a fiú ügyét a rendőrség vezetőivel, s azt a tanácsot adták, hogy még egyszer engedjék el, de most már utoljára.

Ifjabb Bozó Sándor ezek után, amikor bevitték a rendőrök, már így biztatta társait:

— Ne izguljatok, a jaterom ügyis elsimítja a dolgot.

És valóban, minden esetben így történt. Akkor is, amikor a rendőrkapitány végül is elhatározta, hogy most már nem hallgat senkire, s garázdaságért, szabálysértés címén, húsznapos elzárásra ítélte ifjabb Bozó Sándort és egyik társát. Az apa felháborodottan rohant Szegedre, a megyei rendőrkapitányságra. Másnap mindkét fiú szabadlábon volt.

Szentes kis város. A történetekről beszéltek az emberek, s nem telt bele fél óra sem, már mindenki tudta: a Bozó-gyerek újra megúszta.

NEHÁNY HÉTTEL EZ-ELŐTT azonban végképp betelt a pohár: ifjabb Bozó Sándor egy társával együtt erőszakot követett el egy 17 éves lányon. A kislány 11 napig feküdt a kórházban az aljas büntetést után.

Most már oda jutottak a dolgok, hogy vannak, akik azt mondják:

— Bozó kommunista, ezért mindig kihúzták a fiát, a pácból. Most is megmentik. Bezzeg, ha egy egyszerű ember gyereke követte volna el!

A kommunisták meg úgy érzik, hogy az ő becsületükön esett folt, őket szennyezi a Bozó-ügy. Volt olyan ember is, aki felállt a párttaggyűlésen és Török László elvtársnak, a megyei pártbizottság első titkárnak a szemébe mondta:

— Ha a párt közbelép a Bozó-ügyben, visszahadom a tagsági könyvem.

S miként vélekedik Bozó Sándor?

— Milyen kommunisták az ilyen emberek?! — kérdezte felháborodva Bozó Sándor, amikor a taggyűlésen történeteket elmondtak neki. — Semmilyenek, be-furakodottak! Nehány alak szándékosan politikai ügyet akar faragni a fiam esetéből. Pedig ez nem a fiam ügye elsősorban, hanem az enyém, a kommunistaé. Nem a fiút, engem, a kommunistát akarnak büntetni!

S így érvel:

— Tanultam a marxizmust, s jól tudom, hogy mit jelent a környezet, a társadalom hatása. Kimondom ke-reken: azért, hogy a fiam idáig jutott, egyedül a társadalom a felelős! A kozmopolita, életromboló zene, ez a kannibál muzsika. A vadnyugati öltözködés, a nyegle-módor, amely divattá vált a fiatalok körében. Én, mint kommunista elitélem mindezt. És elitélem, mint apa is, mert ez a környezet juttatta börtönbe a fiamat.

»MARXIZMUS, KÖRNYEZET, TÁRSADALOM« — mondja Bozó Sándor, s az embernek olyan érzése támad, mintha szemináriumon ülne, s a rosszul felkészült hallgató értelmetlenül hajtogatja a befűlőzött, meg nem értett leckét. S ez még a jobbik eset. Mert ha valóban érti Bozó Sándor saját szavait, s tudatosan mondja, amit mond, akkor mindez nem más, mint a marxizmus kifigurázása. Igaz, a kommunisták elismerik és vállalják a környezet emberformáló, nevelő erejét. Az embernek azonban legközvetlenebb környezete a család. Milyenné nevelte ifjabb Bozó Sándort a családja? Rézszegek, izaága, garázda, minden erkölcsi érték nélküli, felelőtlen, társadalomellenes emberré. És most álljon elő a társadalom és vállalja magára Bozó Sándor, az apa bűnét, a családnak a fiúval szemben elkövetett mulasztásait?!

Bozó Sándor maga is elismeri, hogy a gyerek nem sok jót tapasztalt otthon. Az apa és az anya mindig civódtak egymással. Viták és veszekedések között nőtt fel a fiú. S a gyereket, mindkét szülő saját magának igyeke-

zett megnyerni a másikkal szemben. Az anya suttym-ban dugdosta pénzzel, ha sor került rá, megvédte az apja hirtelen haragjától, ha pedig bajba jutott, az apa mindig kimentette.

— De én mégis megtettem a magamét, és felneveltem a fiamat! Miatta nem váltam el a feleségemtől. Én eleget tettem a kötelességemnek. Ami ezután történt és történni fog, azért már a társadalom a felelős! — mondja határozottan, és még hozzátesszi: — Ha most elítélik a fiamat és nem segítenek rajta, tudom, hogy ezentúl mihez tartsam magam. Én is úgy viselkedem majd, ahogy velem bántak.

Bozó Sándor fia felett a társadalom jogerős bírói döntés formájában erkölcsi ítéletet mond. Úgy értsük hát, hogy Bozó Sándor, a kommunista, ezt visszautasítja, s ő akar ítéletet mondani társadalmunk felett?!

Szakadék ez Bozó Sándor, a kommunista, és a szocializmust építő társadalom között. De önmaga vájta, mély szakadék.

A vármegye régi urai megtehették, hogy semmibe veszik a törvényt, ha a dzsentri csemeték bűnöztek. A mi törvényeinket azonban a nép hozta a társadalom védelmében, s ezért elsősorban a kommunistáknak kell tisztelniük, megtartaniuk azokat. S hogy ifjabb Bozó Sándor esetében nem így történt, abban hibásak azok is, akik — bár jószándéktól és érthető emberi érzésektől vezérelve — közbe-léptek, s elvtelenül megvédték a fiút.

A BOZÓ-ÜGYNEK azonban van még egy keserű tapasztalata. Szentesen is tudják az emberek és mondják is: az ország vezetői ösztönöz-jöt akarnak. Érzik, látják ezt, ott is. E városban például gondot okoz több családnak, hogy nincs mindenki számára otthonához közel, megfelelő munkalehetőség. Tudják azonban azt is, hogy a megyei párttitkártól kezdve mindegyik kommunista vezető változtatni akar e helyzetben, hogy könnyebb legyen a sorsuk. Miniszterek utaznak Szentesre, hogy a helyszínen vizsgálják, hova lehet gyárat építeni. És Szentesen rövidesen lesz gyár, lesz munkaalkalom. Szívükből örül ennek minden becsületes, dolgozni szerető ember.

S ekkor közbejön egy ilyen Bozó-ügy, amely mély-ségesen megzavarja az embereket. S egyszerűben kevesebb szó esik az új gyárról, a kommunisták gondoskodásáról, s csak a Bozó-fiú körül történeteket tárgyalják. Mert ami történt, az sérti a kommunisták és a pártönkivüliek, minden becsületes, tisztességes ember erkölcsi és igazságérzetét. S ez a leg-súlyosabb kár, amit eddig a Bozó-ügy okozott.

És ez az, amit nem képes megérteni Bozó Sándor. Egy apának mindig tragédia, ha a fiából bűnöző lesz. Rettenetes csapás minden szülőnek, ha börtönbe kerül gyermeke. Ezért megértjük az apa fájalmát. De elsősorban ő maga a bűnös azért, hogy így nevelte gyermekét. És súlyosan hibázott azzal is, hogy kommunista mivoltával fedezte fia garázdálkodását, s menteni próbálta azt még ma is. Ami azonban megtörtént egy ízben, még egyszer nem fordulhat elő.

Szentesen bűncselekmény történt. A nyomozás és az ügyészségi vizsgálat befejeződött. A járásbíróasá a Bozó-ügyben március 14-én nyilvános tárgyalást tart.

SÓLYOM JÓZSEF

(A Népszabadság 1961. március 11-i számából)

Bővül a szegedi telefonhálózat

(Liebmann Béla felv.)

Szeged fejlődésével, az épülő új lakóházak számának növekedésével együtt fejlődik, bővül a szegedi telefonhálózat is. A napokban ismét új telefonállomások bekapcsolását végezte el, vagy ennek lehetőségét készítette elő a Szegedi Posta szerelőbrigádja. Képünkön a három tagú brigád (balról jobbra: Turi Antal, Kiss Imre és Nyíri József) a Sztálin sétányon a földbe fektetett új kábelek összeszerelését végzi.

Egy igazgató jegyzetfüzetéből

K. S. előlegűgye — H. M. rendkívüli szabadságot kér —
Élőzemfeltételek kihirdetése — A Fonalfeldolgozó Vállalat kérelme

Egyszerű, kékszínnű mű-anyaggal borított jegyzetfüzet. A sok használatától már megtört. Lapjain egy üzem mai történetét jegyzi a krónikás, az igazgató. Csak rövid címszavakban, így: K. S. előlegűgye, — H. M. rendkívüli szabadságot kér, — A fonalfeldolgozó kérelme. A mondatok olvasása, a magyarázat elhangzása után rajzolódik elém a kép — az üzemé, meg a krónikásé is.

Móczán Lajos 1957. július 15-e óta igazgatója a Szegedi Textilműveknek. Az első pillanattól otthon érezte magát, hiszen korábban is üzemben dolgozott, csak éppen nem ilyen beosztásban. A dolgozók hamar megszerezték a halkszavú igazgatót és bizalommal fordultak hozzá segítségért, mert ha a kérés jogos volt, mindig segített.

Mit reitenek a tőmondatok?

Igen gyakran rövid fél-óra alatt 5—6 kérést, javaslatot hallgatott meg Móczán elvtárs. Ki tudná mindezt fejben tartani, hiszen egy igazgató naponta sokfajta megbeszélésen, tárgyaláson vesz részt, ahol ugyancsak a tennivalókról esik szó. Ő pedig számon tartja a sok-sok feladatot. Hogy miként? Titka egyszerű: kékszínnű, műanyaggal borított jegyzetfüzetében. Most vele együtt lapozgatunk ebben a füzetben. Gyakran derül fel az arca, mert néhány beszélgetésre kedvesen emlékszik vissza. Máshol komolyan jegyzi meg: „Ez nehéz ügy”. De nézzük, mit rejtene a tőmondatok.

„K. S. előlegűgye.” — Az előlegkérlemeket végső soron — mondja Móczán Lajos — én hagyom jóvá. Feltűnt, hogy az üzem bizottság a hónap elején az egész hónapra járó előlegkeretet szétosztja, sokszor nem is a legrászorultabbak között. Ha pedig hónap végén valaki nagyvonalúvá válna, akkor elölget kért. Nem tudunk adni. Ezen feltétlenül változtatni kellett. Megbeszéltem a dolgozó szakszervezeti titkárral. — Az ügy elintézt. Ezt jelzi a piros áthúzás.

Tágasabb lesz az öltöző

„Öltözőszekrények” — olvassuk a következő lapon. Az asszonyok egyik termelési értekezletén szóvá tették, hogy az öltöző könnyű függönyét a huzat könnyen

félrerántja. Javasolták, nehezebb anyagból készítsenek függönyt. Ez a kérés már teljesült, de az igazgató nem elégszik meg félmegoldással. A következő feladat a női öltözők tűlszűfoltosságának megszüntetése. A válaszfalakat akarják kiszedni, így tágasabb lesz majd az öltöző.

»A Fonalfeldolgozó Vállalat kérelme«

A Szegedi Textilművek igazgatója nemcsak saját üzemének tervteljesítésével törődik. Azoknak az üzemeknek is maximális segítséget ad, melyeknek anyaga- got szállítanak. A napokban a Fonalfeldolgozó Vállalat igazgatója fordult kérrrel, hogy lehetőleg sürgősen küldjenek anyagot, mert nem tudnak dolgozni. A kitul- aló március 3-án érkezett az üzemhez. A márciusi ki- utalás 1300 kiló, s még ezen a napon a Textilművek 1248 kiló anyagot szállított a Fonalfeldolgozó Vállalathoz.

Termelésbővítés — beruházás nélkül

„Az élőzem feltételek ki- hirdetése”. Már ez sem je- lent több gondot, ott a pi- ros jelzés. Nagy hirdetőtá- bláról olvashatják a dolgozók, mit kell tenniük, hogy a gyár elnyerje az élőzem cí- met.

A termeléssel kapcsolat- ban is sok-sok feljegyzést találunk. »A normák ki- gázításával szabadul-e fel munkaerő?« »A tervteljesí- téshez van-e megfelelő mennyiségű és minőségű

anyag?« »Javaslatkészítés: a termelés bővítésére — be- ruházás nélkül«.

Ezekhez a feljegyzésekhez alig kell kommentár. Ezek nemcsak az igazgatónak ad- nak sok-sok munkát, hanem az üzem műszaki vezetőinek is. A kérdésekből a több, a jobb termelésre való törek- vés is kiolvasható. Hogyan lehetne még jobban, még többet?

Ezt a következő bejegyzés is igazolja: »Hogyan váltak be a gépekre felszerelt mo- torok?« Ehhez tudni kell, hogy körülbelül egy évvel ezelőtt tíz darab motort sze- reltek fel a gépekre a több- termelés érdekében. Az el- képzés akkor az volt, ha beváltak, minden gépen el- helyeznek még egy meghajto motort. Bevált, s most újabb gond a gépek beszerzése, fel- szerelése.

A legnehezebb ügyek

Móczán Lajos véleménye szerint a legnehezebb ügyek azok, melyekben emberek sorsa felett kell döntenie. A notesz lapjairól sok ilyen- re emlékszik vissza.

Az igazgató minden hó- napban váltja noteszében a tömböket, tehát évenként sok ezer kérést, feladatot old meg. Munka végeztével Móczán Lajos gondosan író- asztala fiókjába rejti a no- teszt, de tartalmától soha- sem szabadul meg. Elviszi otthonába, a színházba, a moziba, mert ahogy ő mond- ja, a kényes, bonyolult kér- dések sohasem hagyják pi- henni.

Horváth Zsuzsa

Budapesten leleplezték Mikszáth Kálmán szobrát

A Mikszáth Kálmán téren niszter első helyettese, Szá- mos író és neves közéleti személyiség.

A Mikszáth Kálmán-em- lékbizottság nevében Illés Béla Kossuth-díjas író, az emlékbizottság elnöke mon- dott beszédet.

Az ünnepi beszéd után a szobor talpazatára elhelye- zték a párt, a kormány és a társadalmi szervek koszo- rúit, majd az ünnepség a Szózat hangjaival ért véget.